

**«Університет третього віку»
у районних територіальних центрах
соціального обслуговування м. Києва
у 2025 році**

Освітні системи мають бути гнучкими та готовими до адаптації в умовах стрімких змін сучасного світу. Особливу роль це відіграє для людей старшого віку, які прагнуть здобувати нові знання та навички. Університети третього віку – ефективна відповідь на цей виклик. Вони сприяють активній соціалізації людей похилого віку, їхньому саморозвитку та інтеграції у суспільне життя.

На виконання наказу Міністерства соціальної політики України № 326 від 25.08.2011, у 9 районних територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) міста Києва (далі – територіальні центри) організовано роботу Університету третього віку. У 2025 році 2800 студентів (серед яких 526 осіб з інвалідністю) здобувають освіту на 77 факультетах та у 84 гуртках. Багато студентів відвідують одразу кілька курсів.

Університети забезпечують безпеку своїх студентів, викладачів та співробітників під час повітряних тривог, організовуючи оперативну евакуацію до укриттів та відновлення занять за гнучким графіком після закінчення небезпеки. Це дозволяє продовжувати навчальний процес, адаптуючи його до поточних умов. Також робота здійснюється у дистанційному режимі, бо деякі слухачі перебувають за межами країни. У створених Viber групах та соціальних мережах (Facebook) постійно проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота, надається цікава інформація з нагоди свят та пам'ятних подій, оголошення. Таким чином, сучасні технології і нові методи роботи, дають можливість людям з різним освітнім рівнем, різними інтересами знайти прийнятні для себе варіанти.

Працівниками територіальних центрів, запрошеними професіоналами та волонтерами проведено 26 468 занять (13 221 заняття на факультетах та 13 247 – у гуртках).

Робота факультетів

Університет третього віку перетворився на важливий центр освіти для людей похилого віку. Незалежно від життєвих обставин, кожен має можливість здійснити своє прагнення до навчання – будь то розширення світогляду, опанування нових умінь чи просто насолода від пізнавального процесу. Різноманітність запропонованих програм – від гуманітарних дисциплін до сучасних технологій – дозволяє задовольнити найрізноманітніші запити.

Наймасовіші факультети:

- **Факультет здорового способу життя (557 осіб).** Факультет здорового способу життя пропонує заняття, які сприяють збереженню здоров'я, підвищенню енергійності та покращенню якості життя. Програми охоплюють широкий спектр корисних активностей, зокрема фізичні вправи, йогу, китайську гімнастику, скандинавську ходу, ранкову гімнастику, фітотерапію та інші оздоровчі практики;

- **Факультет прикладного та художнього мистецтва (475 осіб).** Заняття з прикладного мистецтва – це не лише можливість освоїти нові навички малювання, ліплення та інших видів рукоділля, а й чудовий спосіб розслабитися, виразити себе творчо та пізнати себе краще. Студенти на курсах оволодівають різноманітними техніками декоративно – прикладного мистецтва: квілінгом, вишивкою, плетінням, декоруванням, в'язанням спицями та гачком, виготовленням ляльки – мотанки, бісероплетіння;

- **Факультет мистецтвознавства (538 осіб).** Факультет мистецтвознавства пропонує цікаві лекції та практичні заняття, які допомагають зануритися у світ мистецтва, відкривати нові імена художників і знайомитися з різними мистецькими напрямками. Слухачі факультету систематично відвідують музей історії міста Києва, Національний музей українського народного декоративного мистецтва, Національний музей «Київська картинна галерея».

- **Факультет краєзнавство, історичний (446 осіб).** Сьогодні особлива увага приділяється вивченню історичної правди про наше українське минуле і сьогодення. Вивчення історії рідного краю, його культури та традицій дозволяє краще зрозуміти себе та своє місце у світі. Традиційними стали заходи з відзначення Дня Гідності та Свободи, Дня захисників та захисниць України, День козацтва, лекції від викладачів історії – волонтерів про історичні події минувшини. Студенти долучилися до Всеукраїнської акції «Запали свічку», присвяченої роковинам Голодомору, переглянули історичні фільми, присвячені 1000 дням повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну.

- **Факультет психології (260 осіб).** Заняття з психології – це ключ до глибокого розуміння себе та інших. Вони допомагають розвинути емоційний інтелект, що в свою чергу покращує міжособистісні стосунки та допомагає ефективніше справлятися зі стресовими ситуаціями. Студенти активно долучаються до психотерапії (розмови з психологом про переживання, почуття, проблеми), арт-терапії (вираження своїх емоцій через малювання, ліплення, колаж), когнітивних тренувань (вправи для розвитку пам'яті, уваги, мислення), релаксаційних технік (йога, медитація, дихальні вправи).

- **Факультет інформаційних технологій (290 осіб).** Факультет інформаційних технологій є унікальною освітньою ініціативою, спрямованою на допомогу людям похилого віку опанувати сучасні цифрові навички. Цей факультет забезпечує доступ до корисних знань, які дозволяють залишатися активними у цифровому середовищі, підтримувати зв'язок із близькими, розвивати власні хобі. Студенти опановують низку сучасних програм та інструментів (Microsoft Word, Facebook, Instagram, Viber, WhatsApp, Telegram, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Приват24, Монобанк, Rozetka, OLX, штучний інтелект). Також на заняттях викладачі приділяють увагу кібербезпеці.

- **Факультет іноземних мов (179 осіб).** Вивчення мов для літніх людей — це не лише про знання, а й про активне, цікаве та насичене життя. Крім цього, як показало життя, знання, здобуті людьми похилого віку, які відвідували факультет «Іноземної мови» знадобилися їм, коли вони опинилися за кордоном, рятуючись від наслідків військових дій в Україні. На факультеті студенти вивчають граматику та лексику англійської, німецької, польської, іспанської мов.

- Літературно-художній факультет (66 осіб). Факультет створений для людей похилого віку, які прагнуть творчого самовираження, розширення кругозору та збагачення своїх знань у сфері літератури, мистецтва та культури. Цей факультет сприяє розвитку творчих здібностей, підтримує емоційний стан і забезпечує можливості для самореалізації. Навчання на факультеті дозволяє ознайомитися з життєвими долями поетів, художників, композиторів та їх творчістю. Заняття проходять у формі відеолекторіїв з обговоренням, переглядом фільмів, роликів, прослуховування композицій. Факультатив не обмежується лише теоретичними знаннями. Літературні вечори надають можливість продемонструвати поетичні здібності студентів. Українська мова є фундаментом української культури. Її вивчення людьми похилого віку сприяє збереженню зв'язку з національними традиціями та культурою, а також передаванню цих знань майбутнім поколінням. Для підвищення мовної компетентності в територіальних центрах Голосіївського, Святошинського та Шевченківського районів міста Києва 72 особм відвідують факультет «Українська мова». У Солом'янському районі діє юридичний факультет, де 27 слухачів мають можливість поглибити знання в галузі права.

Гурткова робота

Щоб підтримувати активність та розвивати творчі здібності, люди похилого віку можуть відвідувати гуртки в Університетах третього віку. Наразі в семи районних територіальних центрах працюють різноманітні гуртки. Заняття в гуртках – це не лише приємне проведення часу, а й можливість для людей поважного віку підтримувати фізичне та психічне здоров'я, розвивати свої таланти та знаходити нових друзів.

Наймасовішими серед усіх гуртків є наступні: «Декоративно-прикладного мистецтва» (312 осіб), «Фізична культура» (281 особа), «Мистецтвознавство» (204 особи), «Комп'ютерна грамотність» (128 осіб), «Хорового співу» (188 осіб), «Іноземна мова» (136 осіб), «Українська мова» (110 осіб) «Театральна студія» (202 особи), «Психологія» (142 особи).

Гуртківці беруть активну участь у виставках – ярмарках для жителів міста Києва, проводять майстер-класи, на яких діляться своїми знаннями з усіма бажаючими. Роботи майстринь розміщені на постійно діючій виставках в приміщеннях територіальних центрів.

Особливим попитом у підопічних користується відвідування виставок та музеїв, літературних заходів, вистав та концертів, різноманітних подій та інших активностей.

Відвідувачі активно займаються волонтерською діяльністю, допомагають в організації та проведенні заходів, підтримують один одного. Приймають участь у волонтерських ініціативах, спрямованих на допомогу літнім людям, ЗСУ та іншим соціально незахищеним категоріям населення. Слухачки Університетів третього віку шиють подушки-сидіння для наших захисників та захисниць, які боронять рідну Україну, організовують збори тканини та пошиття засобів реабілітації пораненим військовим, які перебувають у медичних закладах міста Києва.

Університет третього віку відіграє важливу роль у соціалізації людей похилого віку. Заняття допомагають людям подолати відчуження, розширити коло спілкування та знайти нові інтереси, що позитивно впливає на їхнє психологічне благополуччя. Слухачі з великим ентузіазмом освоюють нові знання та навички, що свідчить про їхню активну життєву позицію. Завдяки Університету третього віку, люди похилого віку відчують себе корисними членами суспільства та підвищують свою самооцінку.